

Constantinos Simitis

Από: "Yannis Caloghirou" < >
Προς: < >
Αποστολή: Δευτέρα, 9 Μαΐου 2005 10:39 πμ
Επισύναψη: INFOSOC1996-2004 γκαλσχολια.doc; ΓΚΑΛνέα22.4.2005.doc;
ΓΚΑΛλισταβημερησ9.4.2005.doc
Θέμα: ορισμένα σχόλια για βιβλίο απολογισμού και δύο άλλα κείμενα

Αγαπητέ κύριε Πρόεδρε,
Καταρχάς, πολλές ευχές με αφορμή το Πάσχα, έστω και καθυστερημένα.
Σας στέλνω, επίσης με καθυστέρηση, ορισμένες οριακές "συμπληρώσεις"
στο
κεφάλαιο του βιβλίου σας που αναφέρεται στην Κοινωνία της
Πληροφορίας, που
νομίζω ότι αποσαφηνίζουν καλύτερα τα πράγματα.
Έχω δώσει, επίσης, στον Δημήτρη Δενιόζο, ορισμένα κείμενα που νομίζω
ότι θα
είναι χρήσιμα ως υλικό για το κεφάλαιο περί ανάπτυξης και
ανταγωνιστικότητας.
Τέλος, σας στέλνω, με την ευκαιρία, δύο πρόσφατα άρθρα μου στην
Ημερησία και
τα ΝΕΑ.

Πάντα στη διάθεσή σας
Με φιλικούς χαιρετισμούς

Γιάννης Καλογήρου

Η Κοινωνία της Πληροφορίας στην Ελλάδα

1. Κοινωνία της Πληροφορίας: Ένας εν εξελίξει διεθνής μετασχηματισμός

Η σύγκλιση των τεχνολογιών της πληροφορικής, των τηλεπικοινωνιών και του Ίντερνετ έχει συγκροτήσει μια δέσμη νέων τεχνολογιών, που συνοπτικά έχει αποκληθεί «Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ)» και αποτελεί το τεχνολογικό υπόβαθρο ενός μεγάλου σε εξέλιξη μετασχηματισμού που ξεκίνησε στη δεκαετία του 1990, αρχικά στις ΗΠΑ και εν συνεχεία και στις άλλες ανεπτυγμένες χώρες.

Οι νέες τεχνολογίες προκαλούν θεμελιώδεις αλλαγές στη διάρθρωση της οικονομίας και της κοινωνίας.

Η αξιοποίηση των τεχνολογιών της πληροφορικής, των προωθημένων τηλεπικοινωνιών και του Ίντερνετ βρίσκεται στην καρδιά κάθε εκσυγχρονιστικού εγχειρήματος της κοινωνίας. Η τεχνολογία, όσο εντυπωσιακή και αν είναι, παραμένει το μέσο. Η κοινωνική μεταβολή πραγματοποιείται με τη χρησιμοποίηση του μέσου αυτού για μια σειρά από μετασχηματισμούς στην οικονομία, το κράτος και την κοινωνία. Οι μετασχηματισμοί αυτοί - που επηρεάζουν τον τρόπο που εργαζόμαστε, μαθαίνουμε και ζούμε - καθορίζουν την υπό διαμόρφωση Κοινωνία της Πληροφορίας. Επιδίωξή μας είναι να βελτιωθεί η παραγωγικότητα των επιχειρήσεων και του δημόσιου τομέα και τελικώς οι συνθήκες ζωής των πολιτών.

2. Το Πρόγραμμα για την Κοινωνία της Πληροφορίας

Όταν ανέλαβα την πρωθυπουργία προώθησα (ιδιαίτερα από το 1998) τη διαμόρφωση ενός συνολικού λεπτομερούς σχεδίου για την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών της πληροφορικής και των επικοινωνιών. Είχα ήδη διατυπώσει το 1995 ως υπουργός Βιομηχανίας ένα κείμενο πλαίσιο για τη στρατηγική προς την Κοινωνία της Πληροφορίας. Όμως αυτό δεν είχε τότε συνέχεια. Το νέο κείμενο στρατηγικής, εγκρίθηκε από την κυβερνητική επιτροπή το 1999. Επί τη βάση του, καταρτίσθηκε ένα ξεχωριστό συνολικό «Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για την Κοινωνία της Πληροφορίας», στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ. Το Πρόγραμμα αυτό είναι ένα από τα μεγαλύτερα συνεκτικά εθνικά προγράμματα στον ευρωπαϊκό χώρο, συνολικού προϋπολογισμού 2.84 δισεκατομμυρίων ευρώ.

Διαγράφηκε: κ

Διαγράφηκε: π

Ο βασικός σκοπός του Προγράμματος είναι να δημιουργήσει μια κρίσιμη μάζα πληροφοριακών συστημάτων, δικτυακών υποδομών, ηλεκτρονικά παρεχόμενων υπηρεσιών, και κυρίως χρηστών που θα προκαλέσει πολλαπλασιαστικές επιδράσεις ως προς την αξιοποίηση των τεχνολογιών αυτών. Η βασική λογική του Προγράμματος μπορεί να συνοψιστεί ως εξής: επιχειρείται μιας μεγάλης κλίμακας συγκροτημένη δημόσια παρέμβαση που θα ενεργοποιήσει σταδιακά μια κοινωνική δυναμική και μια αντίστοιχη δυναμική στην αγορά. Για την υλοποίηση του προγράμματος διαμορφώνονται βαθμιαία εξειδικευμένες επιμέρους στρατηγικές, όπως η ανάπτυξη ευρυζωνικών

υποδομών ή η ανάπτυξη γεωγραφικών πληροφοριακών συστημάτων. Διαμορφώθηκαν επίσης σταδιακά ειδικοί μηχανισμοί όπως η εξειδικευμένη εταιρία του Δημοσίου «**Κοινωνία της Πληροφορίας Α.Ε.**». Σκοπός της η τεχνική υποστήριξη των φορέων του Δημόσιου Τομέα.

3. Η εξέλιξη της χρήσης των τεχνολογιών της πληροφορικής και των επικοινωνιών

Στις αρχές της δεκαετίας του '90, το τεχνολογικό επίπεδο και η ποιότητα των παρεχομένων τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών ήταν -γενικά- πολύ χαμηλή. Το πιο χαρακτηριστικό και ορατό στους πολίτες αρνητικό γνώρισμα, ήταν ο μεγάλος κατάλογος αναμονής για μια νέα σύνδεση στη συμβατική σταθερή τηλεφωνία (πάνω από 1 εκατομμύριο αιτήματα). Σταδιακά, ολοκληρώθηκε ο τεχνολογικός εκσυγχρονισμός και η αναβάθμιση των τηλεπικοινωνιακών υποδομών (με την ψηφιοποίηση του δικτύου) και υπηρεσιών της χώρας που προσέγγισαν ένα επίπεδο συγκρίσιμο με το μέσο ευρωπαϊκό.

Σημαντική υστέρηση στις τηλεπικοινωνίες παρατηρείται ακόμη στην ανάπτυξη των ευρυζωνικών υποδομών και υπηρεσιών. Η διάδοση των ευρυζωνικών υπηρεσιών - με εξαίρεση τον πανεπιστημιακό χώρο - είναι ακόμη στα σπάργανα και βρίσκεται σε μεγάλη απόσταση από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Παρά το γεγονός ότι η χώρα μας έγκαιρα διαμόρφωσε μια εθνική στρατηγική για την ανάπτυξή τους και διασφάλισε για το σκοπό αυτό σημαντικούς πόρους

το όλο εγχείρημα συνάντησε και συνεχίζει να συναντάει μεγάλες δυσκολίες. Αιτία είναι η διστακτικότητα των υπηρεσιών του κράτους να ασχοληθούν με θέματα που απαιτούν αλλαγές στον τρόπο δράσης τους και κυρίως η απροθυμία του ΟΤΕ να ενισχύσει εξελίξεις με ενδεχόμενι-βραχυπρόθεσμα- αρνητική επίπτωση στην ιδιαίτερη θέση του στην αγορά. Ένας ακόμη λόγος της υστέρησης αυτής είναι η διστακτικότητα των εναλλακτικών παρόχων να επενδύσουν σε νέες υποδομές.

Διαγράφηκε: ίσως

Οι δαπάνες για επενδύσεις σε τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών ως ποσοστό του ΑΕΠ στην Ελλάδα φαίνεται να συγκλίνουν με τον αντίστοιχο μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (από 4% το 1997 σε πάνω από 7% το 2003), με τις τηλεπικοινωνίες (υπηρεσίες και εξοπλισμός) να κυριαρχούν στην αγορά των νέων τεχνολογιών.

Ειδικότερα, κατά την περίοδο 2000-2003, σημειώθηκε ραγδαία αύξηση της χρήσης της πληροφορικής και του Ίντερνετ μεταξύ των νέων. Οι χρήστες ηλεκτρονικού υπολογιστή αυξήθηκαν θεαματικά. Στην ίδια περίοδο, τάση σύγκλισης με το ευρωπαϊκό μέσο επίπεδο (ως προς τη χρήση της πληροφορικής και του Ίντερνετ) εμφανίζουν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις που απασχολούν πάνω από 10 άτομα. Αντιθέτως, πολύ σημαντική υστέρηση εμφανίζουν οι μεγαλύτερες ηλικίες και οι πολύ μικρές επιχειρήσεις, που το ειδικό βάρος τους -στη χώρα μας σε σύγκριση με το μέσο ευρωπαϊκό επίπεδο- είναι αναλογικά μεγαλύτερο στον συνολικό πληθυσμό των επιχειρήσεων.

Η ουσιαστική πρόοδος που σημειώθηκε στην περίοδο 2000-2003 φαίνεται να προσεγγίζει - όπως δείχνει και έρευνα του 2004 - ορισμένα όρια. Δημιουργούνται ψηφιακά χάσματα. Ορισμένες μεγάλες ομάδες του πληθυσμού δυσκολεύονται ή/ και δεν αισθάνονται την ανάγκη να αξιοποιήσουν την πληροφορική και το Ίντερνετ, σε αντίθεση με ό,τι συμβαίνει σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Η υπέρβαση των ορίων αυτών απαιτεί μείζονες δημόσιες παρεμβάσεις. Μια τέτοιου τύπου παρέμβαση αποτελεί το εν εξελίξει σημαντικό πρόγραμμα για τη δικτύωση των πολύ μικρών επιχειρήσεων και την εκπαίδευση των μικρών επιχειρηματιών (πρόγραμμα «Δικτυωθείτε»), αλλά και το «Επιχειρείτε ηλεκτρονικά» για τις σχετικά μεναλύτερες επιχειρήσεις.

Διαγράφηκε:

Αντιθέτως, έχει δημιουργηθεί μια εκρηκτική δυναμική στη χρήση της κινητής τηλεφωνίας, που έχει υπερβεί κατά πολύ τις σχετικές προβλέψεις, καθώς και τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Τα κινητά ανά 100 κατοίκους από 2.6 το 1995, έφθασαν τα 85 το 2003, καθώς 3 στους 4 πολίτες ηλικίας 15 έως 65 ετών χρησιμοποιούν κινητό.

Ο ιδιοκτήτης μιας μικρής εκδοτικής επιχείρησης στη Θεσσαλία ανέφερε τα εξής σχετικά με το πρόγραμμα «Δικτυωθείτε» - το μαζικότερο πρόγραμμα στην Ευρώπη για την εξοικείωση των πολύ μικρών επιχειρήσεων με την πληροφορική και το Ίντερνετ.

«Πριν από ένα μήνα βγάλαμε ένα βιβλίο από την Κρήτη. Η κυρία που έγραψε το βιβλίο το διόρθωσε, μία, δύο, τρεις φορές ηλεκτρονικά. Είδε τα δοκίμια του εξωφύλλου, είδε τα πάντα, φτάσαμε στο τελικό κείμενο. Όλα εντάξει. Βγάλαμε το βιβλίο. Δεν την έχουμε δει ποτέ ζωντανά. Μας ευχαρίστησε ξανά από το Ίντερνετ.. Γίναμε φίλοι από το Ίντερνετ. Αλλά και από το εξωτερικό. Μας στείλανε, για παράδειγμα, ένα βιβλίο από το Ισραήλ, το οποίο τυπώθηκε στα ελληνικά, εδώ. Όλες μας οι दोσοληψίες ήταν μεταξύ Λάρισας και Ισραήλ».

Το Πρόγραμμα δίνει την ευκαιρία σε δεκάδες χιλιάδες μικρομεσαίες επιχειρήσεις της χώρας να εξοικειωθούν με τις νέες τεχνολογίες και να τις χρησιμοποιήσουν στην καθημερινή επιχειρηματική τους δραστηριότητα.

Αλλά οι δυνατότητες και οι ευκαιρίες που διαμόρφωσε το Πρόγραμμα «Κοινωνία της Πληροφορίας» δεν περιορίζονται στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Είναι ιδιαίτερα σημαντικές στο χώρο της εκπαίδευσης και της έρευνας. Διευρύνονται οι δυνατότητες της ακαδημαϊκής, ερευνητικής και εκπαιδευτικής κοινότητας. Σήμερα για παράδειγμα, μέσω της υποδομής του Εθνικού Δικτύου Έρευνας και Τεχνολογίας (ΕΔΕΤ) - που εξυπηρετεί 200 χιλιάδες χρήστες - και του αντίστοιχου δικτύου του ιδρύματός του, ο καθηγητής ή ο ερευνητής σε οποιοδήποτε πανεπιστημιακό ή ερευνητικό ίδρυμα της χώρας έχει τη δυνατότητα να αναρτά τις ηλεκτρονικά τις παραδόσεις του ή να παρουσιάζει την ερευνητική και την εν γένει δραστηριότητά του. Επιπλέον έχει τη δυνατότητα να συνεργάζεται σε πραγματικό χρόνο σε υπερ-υψηλές ταχύτητες με ερευνητές σε οποιοδήποτε ερευνητικό κέντρο ή

πανεπιστήμιο της Ευρώπης, της Αμερικής, της Ιαπωνίας, της Κίνας και της Αυστραλίας.

Τα πανεπιστημιακά ιδρύματα της χώρας έχουν -ή προβλέπεται να αποκτήσουν άμεσα- υποδομή τηλεεκπαίδευσης. Πραγματοποιούνται επίσης, σημαντικές επενδύσεις στις δικτυακές υποδομές και υποστηρίζεται η λειτουργία των κέντρων δικτύων σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης και σε όλη την επικράτεια.

Το σύνολο των σχολείων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (μόλις 17% το 2000) και το 75% των δημοτικών σχολείων (μόλις το 3% το 2000) έχουν διασυνδεθεί με το Διαδίκτυο μέσω του **Πανελληνίου Σχολικού Δικτύου**. Έτσι, οι μαθητές ενός σχολείου μπορούν να επικοινωνούν ηλεκτρονικά με τους μαθητές άλλων σχολείων στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή στις γειτονικές μας χώρες. Δημιουργήθηκαν 7500 εργαστήρια πληροφορικής και εγκαταστάθηκαν περίπου 90000 υπολογιστές. Με άλλα λόγια, βελτιώθηκε δραστικά (στη διάρκεια μιας τριετίας) η σχέση αριθμού μαθητών ανά υπολογιστή και άρα η χώρα μας -στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση- έχει ξεπεράσει το στόχο που είχε τεθεί από τη στρατηγική της Λισσαβόνας. (Στην Ελλάδα υπάρχουν 12 μαθητές ανά υπολογιστή, έναντι του στόχου 16 μαθητών). Επιπροσθέτως, 75 χιλιάδες εκπαιδευτικοί απέκτησαν βασικές και αναβαθμισμένες δεξιότητες στη χρήση της πληροφορικής και του Ίντερνετ.

Τέλος, στη διάρκεια της οκταετίας , οι σχέσεις των πολιτών και των επιχειρήσεων με τη δημόσια διοίκηση απέκτησαν νέες και καλύτερες δυνατότητες επικοινωνίας και εξυπηρέτησης. Έτσι, σήμερα ένας πολίτης ή μια επιχείρηση μπορούν να υποβάλλουν ηλεκτρονικά τη φορολογική τους δήλωση ή την περιοδική εκκαθάριση του ΦΠΑ - μέσω του συστήματος **TAXIS net** - ή μια πρότασή τους σε ένα χρηματοδοτούμενο πρόγραμμα. Μπορούν ακόμη να συναλλάσσονται ηλεκτρονικά με το ΙΚΑ και άλλες αρχές. Μπορούν να εξυπηρετηθούν από το κοντινό τους **ΚΕΠ** (Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών) για την έκδοση πιστοποιητικών ή για τη διενέργεια άλλων συναλλαγών με το ελληνικό Δημόσιο. Συνολικότερα, τα ΚΕΠ προσφέρουν ήδη ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις. Τα ΚΕΠ βέβαια – κατ' αναλογία προς το τραπεζικό σύστημα - είναι μόνον τα «γκισέ» της δημόσιας διοίκησης και για να ολοκληρωθεί το σύστημα παροχής, σε πραγματικό χρόνο ηλεκτρονικών υπηρεσιών προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, πρέπει το πανελλαδικό δίκτυο των ΚΕΠ να συμπληρωθεί με ένα διασυνδεδεμένο σύστημα πληροφοριακής υποδομής υποστήριξης (back office). Προς τούτο, είναι αναγκαίο: να προωθηθεί η διαλειτουργικότητα υφισταμένων και νέων συστημάτων πληροφορικής προκειμένου να γίνει τεχνικά και διοικητικά εφικτή η επικοινωνία των διαφόρων βάσεων δεδομένων του δημοσίου τομέα.

Σημαντικό ρόλο στην ενδυνάμωση της αξιοποίησης της πληροφορικής, των επικοινωνιών και του Ίντερνετ στην

ελληνική δημόσια διοίκηση θα παίξει το **Εθνικό Δίκτυο Δημόσιας Διοίκησης «Σύζευξις»**, το οποίο θα διασυνδέσει ηλεκτρονικά περίπου 2000 φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα, στους οποίους θα παρέχει προωθημένες υπηρεσίες. Η δημιουργία του Δικτύου «Σύζευξις» αποτέλεσε κεντρική επιλογή του Προγράμματος. Η έναρξη υλοποίησης του σύνθετου αυτού έργου καθυστέρησε για πολλούς λόγους. Οι χρονοβόρες διαδικασίες, οι συνεχείς και αδικαιολόγητες ενστάσεις των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων, η μικροκομματική στάση της Νέας Δημοκρατίας ως αντιπολίτευσης (που απείχε από τη Διακομματική Επιτροπή Αξιολόγησης) και η κυβερνητική απραξία της Νέας Δημοκρατίας τον πρώτο χρόνο διακυβέρνησης, επιβάρυναν χρονικά το έργο.

Πέρα όμως από τις υποδομές και τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες εξυπηρέτησης των πολιτών και των επιχειρήσεων, ιδιαίτερη σημασία έχει η προσπάθειά μας για την παραγωγή εγχώριου ψηφιακού περιεχομένου, ένα μεγάλο πρόγραμμα ψηφιοποίησης πολιτισμικού και ιστορικού υλικού στο οποίο συμμετέχουν περί τους 300 μη κερδοσκοπικούς πολιτιστικούς φορείς του κέντρου και της περιφέρειας.

4. Οι εμπλοκές, τα προβλήματα και τα μαθήματα από την ελληνική εμπειρία

Για την κατανόηση των δυσκολιών, των εμπλοκών και των προβλημάτων που αναδεικνύονται κατά την υλοποίηση ενός σύνθετου εγχειρήματος, όπως είναι η οικοδόμηση της

«Κοινωνίας της Πληροφορίας για όλους» στη χώρα μας, είναι χρήσιμες δύο διαπιστώσεις .

Η πρώτη μεγάλη δυσκολία κατά την εφαρμογή του Προγράμματος προέκυψε από το γεγονός ότι δεν υπήρχε στη δημόσια διοίκηση τεχνογνωσία, ειδικευμένο προσωπικό, εμπειρία από πληροφοριακές εφαρμογές. Οι διευθύνσεις πληροφορικής των υπουργείων είχαν υποτυπώδη στελέχωση. Αλλά και εκτός της Δημόσιας Διοίκησης η γνώση και ικανότητα ήταν περιορισμένες παρά την πληθώρα προσώπων και επιχειρήσεων που θεωρούσαν τους εαυτούς κατάλληλους. Η πραγματοποίηση ενός έργου στον τομέα των τεχνολογιών της Κοινωνίας της Πληροφορίας, όπως του εθνικού δικτύου δημόσιας διοίκησης «Σύζευξις» ή της ενκτάστασης ενός μεγάλου έργου πληροφορικής στη δημόσια διοίκηση, δεν είναι συγκρίσιμη με την κατασκευή ενός αυτοκινητόδρομου. Σχεδιάζεται με πολλούς αστάθμητους παράγοντες και απαιτεί συνεχώς νέες εκτιμήσεις κατά την πραγματοποίησή του, ώστε να αντιμετωπιστούν προβλέψιμες και απρόβλεπτες δυσκολίες. Ο αυτοκινητόδρομος μπορεί να προβλεφθεί σε όλες τις φάσεις της κατασκευής του λίγο ως πολύ με ακρίβεια.

Διαγράφηκε: π

Διαγράφηκε: πληροφορικής

Διαγράφηκε: ¶

Η δεύτερη δυσκολία προκύπτει από τη βέβαιη αλλά στη μορφή της ποικίλη αντίδραση σημαντικού μέρους της δημόσιας διοίκησης σε ότι ξεφεύγει από τη ρουτίνα, αλλάζει πρακτικές, δημιουργεί κινδύνους ανακατατάξεων σε θέσεις και ιεραρχίες. Όμως, η αξιοποίηση της πληροφορικής και των σύγχρονων επικοινωνιών δεν περιορίζεται στην απλή εγκατάσταση ή εμφύτευση των αναγκαίων πληροφοριακών

συστημάτων και υποδομών αλλά προϋποθέτει και συνεπάγεται σημαντικές οργανωτικές αλλαγές και κυρίως αλλαγές αντιλήψεων, νοοτροπιών και τρόπων οργάνωσης της εργασίας.

Ακόμα και έργα με προφανή χρησιμότητα, όπως η μηχανοργάνωση του ευρετηρίου των εμπορικών σημάτων στο Υπουργείο Ανάπτυξης, εξετάζονται με καχυποψία και συναντούν ιδεατές δυσκολίες.

Για να ξεπεράσουμε όλα αυτά τα εμπόδια παροτρύνουμε τα υπουργεία να συνεργασθούν με την Κοινωνία της Πληροφορίας Α.Ε. και άλλους εξειδικευμένους φορείς. Πολλά υπουργεία δεν θέλησαν. Οι υπηρεσιακοί εγωισμοί και ανταγωνισμοί εμποδίζουν την εκχώρηση δραστηριοτήτων σε άλλους.

Οι δυσκολίες θα αρχίσουν να ξεπερνιόνται μόλις ο όγκος των εφαρμογών φτάσει μια κρίσιμη μάζα, δηλαδή ένα επίπεδο που έχει οδηγήσει στην απαραίτητη εμπειρία για το χειρισμό των θεμάτων.

Βασικός μοχλός για την ανάπτυξη της Κοινωνίας της Πληροφορίας είναι ο ίδιος ο κλάδος των εταιρειών πληροφορικής και επικοινωνιών. Οι εταιρείες πληροφορικής και ιδίως όσες ασχολούνται με μεγάλα πληροφοριακά συστήματα βρίσκονται σε μια κρίσιμη στιγμή μετά από μια περίοδο ανεδαφικών προσδοκιών εύκολης- σχεδόν αυτόματης- ανέλιξης, που διαψεύστηκαν.

Οι επιχειρήσεις του κλάδου οφείλουν να υιοθετήσουν ένα νέο προσανατολισμό. Η έμφαση πρέπει να μετατοπιστεί από την τοποθέτηση των πληροφοριακών συστημάτων στον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα στη δημιουργία προστιθέμενης αξίας και στην εξειδικευμένη προσφορά των κατάλληλων προϊόντων/υπηρεσιών με βάση τις πραγματικές ανάγκες των χρηστών. Ο χρήστης πρέπει να βρίσκεται στο επίκεντρο της προσοχής του. Ταυτόχρονα η προσπάθεια αυτή πρέπει να συνοδεύεται από προτάσεις για ουσιαστική αλλαγή στον τρόπο οργάνωσης και εργασίας των επιχειρήσεων και των χρηστών σύμφωνα με τις δυνατότητες των νέων τεχνολογιών και όχι με απλή ψηφιοποίηση υφισταμένων αλλά παρωχημένων τρόπων εργασίας και οργάνωσης.

Η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας ισχυρίστηκε, όπως και σε άλλες περιπτώσεις, ότι παρέλαβε το Πρόγραμμα της Κοινωνίας της Πληροφορίας σε τραγική κατάσταση και πέτυχε την εντυπωσιακή του πρόοδο. Οι κομπασμοί αυτοί καλύπτουν μια διαφορετική πραγματικότητα. Στη διάρκεια του πρώτου έτους διαχείρισης του προγράμματος από τη νέα κυβέρνηση ο ρυθμός εξέλιξης του επιβραδύνθηκε αισθητά. Τα νέα έργα που εντάχθηκαν στο πρόγραμμα ή που προκηρύχθηκαν το 2004 ήταν λιγότερα εκείνων του 2003, παρ' όλο που η υπάρχουσα προεργασία μπορούσε να εξασφαλίσει το 2004 υψηλότερους ρυθμούς. Η Νέα Δημοκρατία αποσιωπά την ύπαρξη αυτού του αποθέματος από την προεργασία, το οποίο και δεν αξιοποίησε.

5. Επίλογος

Η δημιουργία της «Κοινωνίας της Πληροφορίας για όλους» είναι μια δύσκολη και απαιτητική υπόθεση. Παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί και τις σημαντικές επιτυχίες σε ορισμένους τομείς, πολύς δρόμος μένει ακόμη να διανυθεί. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι δεν τρέχουμε μόνοι μας. Τρέχουμε εμείς, αλλά τρέχουν και οι άλλοι εταίροι μας στην Ένωση. Το ζητούμενο λοιπόν είναι να συγκλίνουμε ταχύτερα και ουσιαστικότερα σε μια Κοινωνία της Πληροφορίας που θα είναι Κοινωνία των πληροφορημένων πολιτών, χωρίς ψηφιακά χάσματα, αλλά με ψηφιακή αλληλεγγύη.

Διαγράφηκε: .

Του Γιάννη Καλογήρου¹

Στην εποχή της μεταπολεμικής ακμής του, το ευρωπαϊκό μοντέλο είχε θεωρηθεί από ορισμένους διανοητές όπως ο Ραλφ Ντάρεντορφ κάτι σαν τον τετραγωνισμό του κύκλου. Είχε γίνει ιστορικά δυνατός ο συνδυασμός των πολιτικών ελευθεριών με προωθημένα κοινωνικά δικαιώματα σ' ένα περιβάλλον διατηρήσιμης οικονομικής ανάπτυξης που οδηγούσε σε συνεχή βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και σε πρωτόγνωρη διάχυση της ευημερίας σε ευρύτατα κοινωνικά στρώματα. Κυρίως, είχε δημιουργηθεί η αίσθηση της ασφάλειας και των αυξημένων και βάσιμων προσδοκιών ότι το αύριο θα είναι διαρκώς καλύτερο από το σήμερα. Στη δεκαετία του 1990 η Ευρώπη έχασε έδαφος στην παγκόσμια αναπτυξιακή κούρσα ως προς τις ΗΠΑ. Ενώ, σε όλη τη μεταπολεμική περίοδο ακολουθούσε πορεία σύγκλισης διαφάνηκε μια μονιμότερη τάση απόκλισης. Επιπροσθέτως, σε περιβάλλον εντεινόμενης διεθνοποίησης, άλλες μεγάλες δυνάμεις του «τρίτου κόσμου» όπως η Κίνα και η Ινδία άρχισαν να αναπτύσσονται με φρενήρεις ρυθμούς και να αναδύονται στην παγκόσμια οικονομία. Ο κίνδυνος υποχώρησης της Ευρώπης στον παγκόσμιο οικονομικό ανταγωνισμό άρχισε να γίνεται ορατός. Ταυτόχρονα, η οικονομική και τεχνολογική επιτυχία της «κλιντονικής» Αμερικής και η εκρηκτική ανάπτυξη και σύγκλιση των τεχνολογιών της πληροφορικής και των σύγχρονων επικοινωνιών διαμόρφωναν ένα κλίμα αισιοδοξίας και μια πίεση για δράση και στην Ευρωπαϊκή Ένωση με στόχο τη δημιουργική προσαρμογή της στα νέα δεδομένα. Εκτός από το ενιαίο νόμισμα χρειάζονταν και μια ευρύτερη στρατηγική οικονομικής και κοινωνικής ανανέωσης. Έτσι, γεννήθηκε η στρατηγική της Λισαβόνας με ορίζοντα δεκαετίας και με στόχους πολύ φιλόδοξους. Λίγο πολύ παρόμοιους με αυτούς ενός νέου «τετραγωνισμού του κύκλου» σε ένα πιο δύσκολο και πιο πολύπλοκο διεθνές περιβάλλον. Πιο συγκεκριμένα, η ενίσχυση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας έπρεπε να συνδυαστεί με την αύξηση και τη βελτίωση της απασχόλησης, τη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής και τη διασφάλιση της βιώσιμης ανάπτυξης. Στον πυρήνα της, η στρατηγική της Λισαβόνας, παρά τις διαφορετικές εκδοχές και αναγνώσεις της που αναδείχθηκαν εντονότερα και στην πορεία εφαρμογής της, βρισκόταν η υπόθεση ότι το ευρωπαϊκό μοντέλο για να διατηρηθεί έπρεπε να μεταρρυθμιστεί. Χοντρικά, το ζήτημα που ανακύπτει και το οποίο εύκολα τίθεται, δύσκολα εξειδικεύεται και δυσκολότερα αντιμετωπίζεται είναι: τι θεωρείται ιερό και αμετάβλητο από το ευρωπαϊκό μοντέλο και τι μπορεί και πρέπει να αλλάξει και να προσαρμοστεί; Θέλουμε η ευρώπη να γίνει αντίγραφο της αμερικής; Συσχετισμός δυνάμεων

Τα ιδιαίτερα πλεονεκτήματα της Ευρώπης: ποικιλομορφία, ασφάλεια ανθρώπινο δυναμικό, τα μειονεκτήματά της., παραγωγικότητα ανά ώρα, ανά εργαζόμενο
Πολλές εκδοχές του ευρωπαϊκού μοντέλου, σκανδιαβικό το πιο επιτυχημένο οικονομικά και κοινωνικά

Διπλωματική γλώσσα τα αποτελέσματα ανάμεικτα, λίγο προχωρήσαμε, μακροοικονομικά (2000-2004) καλύτερα από ΗΠΑ, από μεγέθυνση χειρότερα

Διαφορετικές αντιδράσεις στο επίπεδο της έμφασης «δολοφονείτε τη Λισαβωνα κύριε Μπαρόζο» ‘έως... Εργοδοτικές κά.

Στο επίπεδο του τρόπου υλοποίησης διακυβερνητικότητα και όχι επιτροπή όπως επί Ντελόρ,

Στο επίπεδο του μείγματος της οικονομικής πολιτικής και των μηχανισμών επιβράβευσης και ποινής (μόντι)

Αύξηση του κοινοτικού προϋπολογισμού.

Παγκόσμια διακυβέρνηση και διεθνοποίηση των προδιαγραφών και των αξιών του ευρωπαϊκού μοντέλου

Ομοσπονδιοποίηση ευρώπης, μια ενωμένη πολιτική και οικονομική οντότητα

ΠΟΣΟ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΕΙ τους ΠΟΛΙΤΕς τους λαούς και τις παραγωγικές και διανοητικές δυνάμεις

Το όχι στο γαλλικό δημοψήφισμα θα έχει και θύμα του τη Λισαβώνα

¹ Επίκουρος Καθηγητής ΕΜΠ. Διετέλεσε Γενικός Γραμματέας Βιομηχανίας και Ειδικός Γραμματέας για την Κοινωνία της Πληροφορίας.

Η μικροδιαχείριση της ακινησίας και η ρητορική ανάδειξη του ασήμαντου

του Γιάννη Καλογήρου¹

«Οι πολίτες της Ευρώπης» - είπε ο πρωθυπουργός στην ομιλία του στο πρόσφατο ετήσιο συνέδριο του Economist στην Αθήνα - «απαιτούν Ηγεσίες με στρατηγική στόχευση, που σκέφτονται σε μέλλοντα χρόνο, που βγαίνουν μπροστά από τις εξελίξεις, που χτίζουν σήμερα αυτό που χρειάζεται το αύριο».

Ποια, όμως, είναι η σχέση των πρωθυπουργικών προδιαγραφών με τον λόγο και την πρακτική της νεοδημοκρατικής κυβέρνησης, της οποίας ο ίδιος ηγείται; Συμβαδίζουν με το νεοδημοκρατικό σύστημα διακυβέρνησης, που ύστερα από 14 μήνες έχει πλέον αποκρυσταλλώσει ορισμένα χαρακτηριστικά γνωρίσματα; Και ποια είναι αυτά τα γνωρίσματα;

Καταρχάς, το πρώτο γνώρισμα αφορά τον ίδιο τον πρωθυπουργό – ο οποίος δεν είναι ο εμπνευστής, συντονιστής κι ελεγκτής του κυβερνητικού έργου, αλλά ο **διαχειριστής μιας κατάστασης** που μπορεί και να πορεύεται ανεξέλεγκτα, όπως συνέβη με τον ΛΑΦΚΑ, την απογραφή, τον βασικό μέτοχο και την πρόσφατη κρίση στα Ίμια.

Το δεύτερο γνώρισμα αφορά την αντίληψη που διαπνέει όλο το σύστημα – που μπορεί να συνοψιστεί στην πεποίθηση ότι στην παρούσα φάση, η **επικοινωνιακή διαχείριση και η κυβερνητική ρητορική, μπορούν να αποτελέσουν, εν πολλοίς, το τέλει υποκατάστατο της πολιτικής επίλυσης των προβλημάτων της χώρας**. Φαίνεται πως η νεοδημοκρατική ηγετική ομάδα έχει πεισθεί πως **λίγα πράγματα** μπορεί να κάνει ως κυβέρνηση. Και επειδή η «πολιτική του ώριμου φρούτου» έφερε τη Νέα Δημοκρατία στην κυβέρνηση απaráσκευη. Και κυρίως, επειδή, έχει καταλήξει στη θέση ότι «μπορεί καλά να τη φέρει τη ζωή της» ως τις επόμενες εκλογές **«συμψηφίζοντας μικροζημιές και μικροκέρδη»** αρκεί να τις διαχειριστεί επικοινωνιακά επιτυχώς. Η πολιτική αυτή της **ακινησίας** και των **πολύ χαμηλών προσδοκιών** εδράζεται στην άρρητη παραδοχή ότι στις σημερινές συνθήκες (των ραγδαίων διεθνών αλλαγών και της αβεβαιότητας για την ευρωπαϊκή προοπτική) πολλά τμήματα της ελληνικής κοινωνίας μετά από μια περίοδο μεγάλης κλίμακας αλλαγών, προσαρμογών και επίμονων προσπαθειών για την αναβάθμιση της χώρας εμφανίζουν σημάδια **κόπωσης, ανασφάλειας και συντηρητικής διάθεσης**. Η εξέλιξη αυτή συνοψίζεται στην εμπειρικά τεκμηριωμένη διαπίστωση ότι **«η Ελλάδα έχει προχωρήσει πιο μπροστά από τους έλληνες»** (Γ. Βούλγαρης, έρευνα στάσεων και νοοτροπιών, ΕΚΚΕ, 2003).

Το τρίτο γνώρισμα, που συναντάται συχνά στον πρωθυπουργικό και κυβερνητικό λόγο, έχει να κάνει με τη μόνιμη επωδό πως **τα προβλήματα έρχονται πάντοτε από το παρελθόν**. Ποτέ δεν προκύπτουν από την τρέχουσα διαχείριση και πραγματικότητα (π.χ. ο δημοσιονομικός εκτροχιασμός του 2004, ή η ανοχή στη φοροδιαφυγή). Για όλα φταίνε οι πρώην – σε τέτοιο καταχρηστικό βαθμό, που σε λίγο θα προεξοφλείται άμεσα και η μελλοντική ευθύνη των επομένων...

Το τέταρτο γνώρισμα έχει να κάνει με το γεγονός, ότι στις κυβερνητικές εκτιμήσεις **αλλοιώνεται επικίνδυνα η σημασία των εννοιών με τις οποίες περιγράφεται η εξέλιξη των πραγμάτων στη χώρα μας**. Η επιβράδυνση της ανάπτυξης αποκαλείται επάνοδος σε τροχιά επιτάχυνσης. Η ανακοπή της εξέλιξης και το βάλτωμα των προγραμμάτων του Γ'ΚΠΣ χαρακτηρίζονται σαν ανοδική πορεία και απόπειρα εξυγίανσης. Η εξαγγελία ενός μέτρου εμφανίζεται σαν η πραγματοποίησή του. Η αθέτηση μιας προεκλογικής εξαγγελίας πακετάρεται και σερβίρεται σαν η τήρηση κάποιας προεκλογικής δέσμευσης. Η περίφημη επανίδρυση του κράτους συρρικνώνεται στο «σηκωθείτε εσείς να κάτσουν οι δικοί μας». Η εμμονή σε αναποτελεσματικές και αποδεδειγμένα λανθασμένες κινήσεις (ο συγκεκριμένος νόμος για το βασικό μέτοχο) εντάσσεται στον αγώνα για την υπεράσπιση του Συντάγματος, ενώ η πορεία προς την επιτήρηση της ελληνικής οικονομίας (η «απογραφή» και παρελκόμενά της) χαρακτηρίζεται σαν η πορεία προς την αναγκαία αυτογνωσία της οικονομικής κατάστασης της χώρας.

Το πέμπτο γνώρισμα συνδέεται με την αυταξιολόγηση του κυβερνητικού έργου, καθώς **ασήμαντες διευθετήσεις και μικροτακτοποιήσεις (π.χ. καθεστώς αδειοδότησης) μεγεθύνονται και παρουσιάζονται σαν σημαντικές τομές**. Ταυτόχρονα, αποσιωπώνται πλήρως σημαντικές ρυθμίσεις που θα έχουν σοβαρές αρνητικές μελλοντικές επιπτώσεις - όπως για παράδειγμα, η μετάθεση κατά πέντε χρόνια των περιβαλλοντολογικών υποχρεώσεων (όπως προκύπτουν απ' τις κοινοτικές οδηγίες) των ρυπογόνων βιομηχανιών της Αττικής, και μάλιστα τις μέρες που τέθηκε σε ισχύ η συμφωνία του Κιότο...

Το έκτο γνώρισμα αποτελεί μια καινοφανή ιδιορρυθμία - ενώ οι κυβερνήσεις συνήθως ανακοινώνουν τι θα κάνουν, η σημερινή κυβέρνηση συνήθως **δίνει διευκρινίσεις, για το τι δεν προτίθεται να κάνει!** Δεν θα υποχωρήσει, λέει στο θέμα του βασικού μετόχου, επίσης δεν θα διαπλακεί, και βέβαια δεν θα αθετήσει τις υποσχέσεις της - πώς;

Για την ολοκλήρωση της εικόνας τέλος αξίζει να σημειωθεί, ότι κατά σύστημα - μετά από μια φάση βαρύγδουπης ρητορικής - υιοθετούνται οι **εύκολες λύσεις** (πρόσφατο παράδειγμα η αύξηση του ΦΠΑ), το **«όπισθεν ολοταχώς»** (π.χ. στην εισαγωγή νέων φόρων και στην αναγκαστική αναδίπλωση στον νόμο περί βασικού μετόχου) και η **επιστροφή στην πεπατημένη** που για χρόνια ήταν αντικείμενο λοιδωρείας (όπως η επανενεργοποίηση του ΣΔΟΕ και αναζήτηση της αναπτυξιακής δυναμικής στα δημόσια έργα). Πέραν τούτων δε, η κυβερνητική πρακτική **δεν φαίνεται - παρά τα περί αντιθέτου υποστηριζόμενα - να είναι κοινωνικά ισορροπημένη**. Υπάρχουν σαφώς χαμένοι από τις επιλογές της και αυτοί είναι οι μισθωτοί, οι χαμηλόμισθοι και οι χαμηλοσυνταξιούχοι. Με άλλα λόγια, το «νοικοκύρεμα του κράτους» που επαγγέλλεται ο πρωθυπουργός βάλλει ευθέως εναντίον των απλών νοικοκυριών...

¹ Επίκουρος Καθηγητή ΕΜΠ. Διετέλεσε Γενικός Γραμματέας Βιομηχανίας και Ειδικός Γραμματέας για την Κοινωνία της Πληροφορίας.